DAN VĂTĂMAN

Istoria integrării europene

(H)UE

ŞTIINŢE POLITICE

PRO UNIVERSITARIA

II h3755

Prof. univ. dr. Dan Vătăman

ISTORIA INTEGRĂRII EUROPENE

Curs universitar

289245
UNIVERSITATEA "DUNĂREA DE JOS" GALAȚI
BIBLIOTECĂ 2

Demo
C-289245Z

PRO UNIVERSITARIA 2025
BUCUREȘTI

CUPRINS

CUVÂNT ÎNAINTE 11

CURSUL 1 – ASPECTE GENERALE PRIVIND STUDIEREA CONCEPTULUI DE INTEGRARE EUROPEANĂ 13

1.1. Definiții și delimitări conceptuale 13

1.2. Analiza procesului de integrare europeană prin prisma evoluției sale istorice 14

1.3. Abordări teoretice ale integrării europene 16

1.4. Întrebări și teme recapitulative 20

1.5. Teste pentru evaluarea cunoștințelor 20

CURSUL 2 –REPERE ALE IDEII DE UNITATE EUROPEANĂ DIN ANTICHITATE ȘI PÂNĂ ÎN EPOCA MODERNĂ 23

2.1. Antichitatea greco-romană ca fundament al ideii de unitate europeană 23

2.2. Imperiul Carolingian ca mit fondator al Europei unite 25

2.3. Idei și tendințe de unificare europeană în epoca modernă 26

2.4. Întrebări și teme recapitulative 29

2.5. Teste pentru evaluarea cunoștințelor 30

CURSUL 3 –IDEEA EUROPEANĂ ÎN PERIOADA INTERBELICĂ 32

3.1. Afirmarea ideii europene în contextul ordinii internaționale instituite după Primul Război Mondial 32

3.2. Proiectul de unificare europeană „Pan-Europa" 34

3.3. Inițiativa lui Aristide Briand pentru Uniunea Europeană 36
3.4. Întrebări și teme recapitulative 42
3.5. Teste pentru evaluarea cunoștințelor 42

CURSUL 4 – IDEEA EUROPEANĂ ÎN PERIOADA CELUI DE-AL DOILEA RĂZBOI MONDIAL 45
4.1. Unificarea Europeană în viziunea Germaniei Naziste 45
4.2. Manifestul de la Ventotene – unul dintre primele documente care au îmbrățișat ideea unei Europe unite și a unei constituții europene 46
4.3. Mișcările de rezistență și ideea europeană 47
4.4. Întrebări și teme recapitulative 50
4.5. Teste pentru evaluarea cunoștințelor 50

CURSUL 5 – RELANSAREA IDEII EUROPENE DUPĂ TERMINAREA CELUI DE-AL DOILEA RĂZBOI MONDIAL 53
5.1. Statele Unite ale Europei în viziunea lui Winston Churchill 53
5.2. Uniunea Federaliștilor Europeni 54
5.3. Concretizarea aspirațiilor europene prin înființarea primelor organizații regionale de cooperare 56
5.4. Întrebări și teme recapitulative 59
5.5. Teste pentru evaluarea cunoștințelor 59

CURSUL 6 – COMUNITATEA EUROPEANĂ A CĂRBUNELUI ȘI OȚELULUI: PRIMUL PAS CĂTRE EUROPA SUPRANAȚIONALĂ 62
6.1. Declarația Schuman: „certificatul de naștere" al Comunității Europene 62

6.2. Lucrările Conferinței de la Paris însărcinată să întocmească un proiect de tratat pentru instituirea unei Comunități Europene a Cărbunelui și Oțelului 63
6.3. Ratificarea și intrarea în vigoare a Tratatului de instituire a Comunității Europene a Cărbunelui și Oțelului 65
6.4. Întrebări și teme recapitulative 68
6.5. Teste pentru evaluarea cunoștințelor 68

CURSUL 7 – COMUNITATEA EUROPEANĂ DE APĂRARE: O ÎNCERCARE EȘUATĂ DE EXTINDERE A INTEGRĂRII EUROPENE 71
7.1. Contextul geopolitic postbelic și necesitatea reînarmării Germaniei federale 71
7.2. „Planul Pleven" – un proiect ambițios pentru instituirea Comunității Europene de Apărare 72
7.3. Ratificarea Tratatului de instituire a Comunității Europene de Apărare – un obstacol de netrecut 74
7.4. Întrebări și teme recapitulative 76
7.5. Teste pentru evaluarea cunoștințelor 77

CURSUL 8 – RELANSAREA PROCESULUI DE INTEGRARE EUROPEANĂ ȘI ADOPTAREA TRATATELOR DE LA ROMA 79
8.1. Raportul Spaak – piatra de temelie a negocierilor interguvernamentale pentru relansarea procesului de integrare europeană 79
8.2. Lucrările Conferinței interguvernamentale privind instituirea Pieței comune și a Euratom 81
8.3. Semnarea, ratificarea și intrarea în vigoare a Tratatelor de la Roma 83

8.4. Întrebări și teme recapitulative 86
8.5. Teste pentru evaluarea cunoștințelor 86

CURSUL 9 – PROCESUL DE INTEGRARE EUROPEANĂ ÎN CONTEXTUL EVOLUȚIEI COMUNITĂȚILOR EUROPENE CĂTRE UNIUNEA EUROPEANĂ 89
9.1. Progrese, limite și blocaje în procesul de integrare europeană 89
9.2. Relansarea integrării europene prin înfăptuirea unor reforme în plan instituțional și legislativ 93
9.3. Aprofundarea integrării prin promovarea unei politici de extindere succesivă a Comunităților Europene 96
9.4. Întrebări și teme recapitulative 100
9.5. Teste pentru evaluarea cunoștințelor 101

CURSUL 10 –INSTITUIREA UNIUNII EUROPENE PRIN TRATATUL DE LA MAASTRICHT: O NOUĂ ETAPĂ ÎN PROCESUL DE INTEGRARE EUROPEANĂ 103
10.1. Negocieri și dezbateri în vederea adoptării Tratatului de la Maastricht 103
10.2. Dificultăți întâmpinate în procesul de ratificare a Tratatului de la Maastricht 104
10.3. Importanța Tratatului de la Maastricht în aprofundarea procesului de integrare europeană 108
10.4. Întrebări și teme recapitulative 112
10.5. Teste pentru evaluarea cunoștințelor 113

CURSUL 11 –EXTINDEREA ISTORICĂ A UNIUNII EUROPENE DE LA 15 LA 25 DE MEMBRI: PUNCTUL CULMINANT AL PROCESULUI DE INTEGRARE EUROPEANĂ 115
11.1. Tratatul de la Amsterdam: un prim pas pe calea reformei în perspectiva extinderii Uniunii Europene 115
11.2. Pregătirea Uniunii Europene pentru extindere prin reforma substanțială realizată de Tratatul de la Nisa 118
11.3. Creșterea importanței drepturilor fundamentale în politica de extindere a Uniunii Europene 124
11.4. Întrebări și teme recapitulative 127
11.5. Teste pentru evaluarea cunoștințelor 127

CURSUL 12 – EȘECUL TRATATULUI CONSTITUȚIONAL ȘI LANSAREA UNEI „PERIOADE DE REFLECȚIE" ASUPRA VIITORULUI UNIUNII EUROPENE 130
12.1. Trecerea de la dezbaterea privind reformarea instituțiilor comunitare la cea privind necesitatea unor reforme politice de substanță la nivelul Uniunii Europene 130
12.2. Lucrările Convenției privind viitorul Europei și ale Conferinței interguvernamentale în vederea adoptării Tratatului Constituțional 132
12.3. Sistarea procesului de integrare europeană ca urmare a respingerii Tratatului Constituțional și lansarea unei „perioade de reflecție" 135
12.4. Întrebări și teme recapitulative 136
12.5. Teste pentru evaluarea cunoștințelor 137

CURSUL 13 – TRATATUL DE LA LISABONA: O ETAPĂ IMPORTANTĂ ÎN EVOLUȚIA PROCESULUI DE INTEGRARE EUROPEANĂ 139

13.1. Deficitul democratic ca bază de plecare în reforma Uniunii Europene 139

13.2. Lucrările Conferinței Interguvernamentale mandatată să elaboreze un tratat de reformă 141

13.3. Surmontarea obstacolelor întâmpinate în ratificarea Tratatului de la Lisabona și intrarea în vigoare a acestuia 144

13.4. Întrebări și teme recapitulative 149

13.5. Teste pentru evaluarea cunoștințelor 150

CURSUL 14 – ADERAREA ROMÂNIEI LA UNIUNEA EUROPEANĂ: UN VIS DEVENIT REALITATE 152

14.1. Scurt istoric al drumului României către Uniunea Europeană 152

14.2. Negocierile de aderare a României la Uniunea Europeană 160

14.3. Ratificarea și intrarea în vigoare a Tratatului de aderare a României la Uniunea Europeană 167

14.4. Întrebări și teme recapitulative 176

14.5. Teste pentru evaluarea cunoștințelor 176

BIBLIOGRAFIE 179